

Gemeente Tiel investeert extra in preventie en samenredzaamheid

Serie: Sociaal werk in de tweede coronagolf, aflevering 7

Interview met Johan Andréé, Mozaïek Welzijn, Tiel

Bij Mozaïek werken sociaal werkers zoveel mogelijk op locatie of in de wijken of dorpen. Maar collega's van ketenpartners en ambtenaren werken thuis en online. 'Daardoor zijn gemeenten meer op afstand komen te staan en staat de onderlinge samenhang binnen het ambtelijk apparaat nu onder druk,' zegt Johan Andréé, directeur-bestuurder van Mozaïek Welzijn in Tiel. Volgens hem vallen veel netwerkpartijen terug op hun corebusiness. 'Er vallen gaten in de netwerksamenwerking.' Dit probleem doet zich volgens Johan vooral voor in kleinere gemeenten. Er gaat ook veel goed. Stichting Mozaïek en hun ketenpartners hebben een breed aanbod van diensten en activiteiten om Tielenaars tijdens de pandemie te ondersteunen. En de gemeente investeert in 2021 extra in preventie en samenredzaamheid.

De website van Mozaïek Welzijn biedt veel corona gerelateerde informatie. Het eerste dat je ziet als je "Coronahulp" aantikt, zijn de uitnodigingen "Stel een vraag" en "Wil je helpen?". Bij "Stel een vraag" kun je kiezen tussen 'een luisterend oor', 'klusjes/administratie' en 'Welke vraag dan ook'. Wie medische vragen heeft, wordt doorverwezen naar de GGD. De bezoeker vindt er informatie over het aanbod van landelijke organisaties, zoals de Coronalijn van de GGD, de Zonnebloem, de Helpdesk Thuisonderwijs en diverse organisaties die telefonisch een luisterend oor bieden.

Er is ook veel info over het aanbod in Tiel. Bijvoorbeeld over belcirkels, uiteenlopende organisaties waar inwoners met allerlei vragen terecht kunnen. En over de bibliotheek, 60+ soos Passewaay, Leerhuis Tiel en 'gratis boodschappen haal- en bezorgservice in Tiel door Taxibedrijf Alink'.

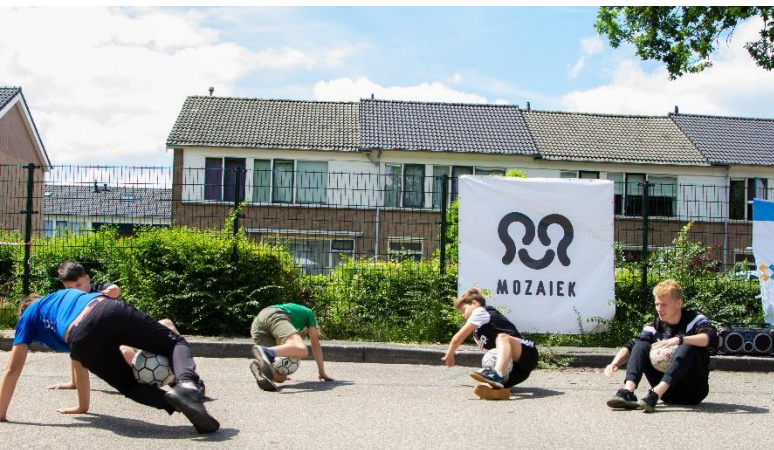
Op "Therapie en coaching Tiel" kun je een beroep doen als het moeilijk wordt om de vrede in huis te bewaren. 'Het zijn spannende tijden, waarbij we ook nog eens bij elkaar op de lip zitten,' Of als je je juist alleen voelt. Een gesprek van twintig minuten is gratis.

Natuurlijk staat er op de website uitgebreide informatie over de diensten en activiteiten van Mozaïek Welzijn voor jeugdigen, volwassenen en ouderen in Tiel. In een aantal omliggende gemeenten voert Mozaïek jongerenwerk uit. De organisatie telt 30 medewerkers en ruim 100 vrijwilligers. 'Dat waren er veel meer, maar in het kader van Welzijn Nieuwe Stijl heeft veel vrijwilligerswerk de vorm van zelfstandige inwonersinitiatieven gekregen die wij ondersteunen,' legt Johan Andréé uit. 'In de stad draaien tientallen inwonersinitiatieven die volledig op vrijwilligers draaien. Ouderenactiviteiten en formulierenbrigades bijvoorbeeld. Bovendien is een deel van de wijkcentra verzelfstandigd.'

In de eerste golf toonden sociaal werkers zich creatief, innovatief en flexibel in hun inzet om met name kwetsbare inwoners en jongeren zo goed mogelijk te bedienen ten tijde van corona. Lukt dat ook nu weer? 'Tijdens die eerste golf waren sociaal werkers vaak de enige professionals die nog in de wijken kwamen. Vooral de jongerenwerkers en de opbouwwerkers. Iedereen zat verplicht thuis. In deze tweede golf is de lockdown minder consistent. Drie weken geleden kregen wij het verzoek van de gemeente om van een bioscoop - die failliet ging in de coronatijd - een pop-up jongeren centrum te maken. Op dinsdagmiddag om vijf uur hebben we de handtekeningen gezet en twee uur later kondigden Rutte en De Jonghe aanscherpingen van de

Jongerenwerkers in vroegere bioscoop

voorzorgsmaatregelen af. Dus moesten we een deel van de programmering al weer omgooien, terwijl we amper open waren. We zoeken de randjes van de noodverordeningen op om toch open te kunnen. Eerst werd besloten dat buurtcentra dicht moesten, de volgende dag besloot de Tweede Kamer dat er ook uitzonderingen mogelijk waren. Dat alles vraagt veel communicatie en flexibiliteit van de medewerkers. Vergeleken met de eerste golf hebben onze medewerkers wat minder energie. Niet dat ze de kantjes er vanaf lopen, allesbehalve dat, maar in mijn organisatie zie ik wel dat we

tijdens die eerste golf met een sprint bezig waren en dat dat nu een marathon is waarvan na 42 kilometer de finish nog niet in zicht is. Het is goed om te zien dat medewerkers met passie hun werk blijven doen, maar ook dat zij steun bij elkaar zoeken. Elkaar vragen: Hoe ga jij hiermee om? In de zomer hebben we een aantal fysieke trainingen voor medewerkers gedaan en recent hebben we met alle medewerkers de training over veranderavonturen gedaan. Die training draaide om dat veranderspeler, dat we ook in de Najaarsworkshop van Verdiwel speelden. Online, maar iedereen was er heel enthousiast over. Dat is dan ook weer goed voor de motivatie voor het werk in deze tweede golf. Die training gaf ook inspiratie en liet deelnemers ervaren dat je ook online met elkaar kunt zoeken naar vernieuwing en verbinding. Maar medewerkers proberen niet meer elk gat meteen te dichten. Zoeken dan wel naar alternatieven.'

Geef eens een voorbeeld?

'Vorig jaar organiseerden we voor het eerst een pop-up vrijwilligerswinkel samen met andere vrijwilligersinitiatieven in de stad om vrijwilligerswerk te promoten. Een groot succes! Dat wilden we dit jaar weer doen, maar omdat alle vrijwilligersinitiatieven hun energie nodig hebben om in deze coronatijd te overleven, was er nu geen animo voor. Daar hebben wij dan in allerijl een bakfietscampagne van gemaakt, om vrijwilligerswerk op de agenda te houden en er media aandacht voor te krijgen. Sociaal werkers en vrijwilligers trokken met een bakfiets langs alle winkelcentra en scholen met voorlichtingsmateriaal en gingen met inwoners in gesprek over vrijwilligerswerk. En over inwonersinitiatieven in de stad. Natuurlijk namen ze daarbij alle voorzorgsmaatregelen in acht. Zo iets kost dan wel veel tijd en energie.'

Kunnen jullie ook vrijwilligers in inwonersinitiatieven goed blijven ondersteunen en motiveren?

'Tijdens de eerste golf was er veel spontane actie. Toen hebben we voornamelijk inwonersinitiatieven ondersteund, gecoördineerd en met elkaar in verband gebracht. Zo kwamen er veel telefoencirkels tot stand, burens gingen elkaar helpen. Er kwamen ook aanmeldingen voor vrijwilligerswerk bij Mozaïek, maar dat waren geen gigantische aantallen. Daarvan zijn er een stuk of tien echt vrijwilliger bij ons geworden.'

Zijn er ook vrijwilligers die afhaken uit angst voor corona?

'Dat zien we nu in deze tweede golf gebeuren. Met name ouderen vinden het lastig om in deze tijd vrijwilligerswerk te doen. Er zijn er ook die afhaken. Bijvoorbeeld vrijwilligers die koffie inschonken bij de inloop voor ouderen en nu geen andere mogelijkheden zien om zich voor anderen nuttig te

maken. Een tweede ontwikkeling tekent zich af vanaf de zomer. Na de intelligente lockdown werden de maatregelen versoepeld. Toen hebben we meteen weer samen met vrijwilligers bijeenkomsten georganiseerd en hun inzet gestimuleerd. Om hen te laten ervaren dat face-to-face contacten meer onderlinge verbondenheid en een andere vorm van zingeving opleveren. Toen de voorzorgsmaatregelen de afgelopen tijd weer strenger werden, haakten enkele vrijwilligers af. Ik heb geen concrete cijfers, maar dat hoor ik van de medewerkers. En dat allemaal in een tijd waarin gemeenten vinden dat steeds meer met vrijwillige inzet opgelost moet worden. We waren al jaren bezig om kosten van de Wmo en jeugdzorg in de tweede lijn terug te brengen door onder andere vrijwillige inzet. Dat is doel voor de lange termijn. Door corona staat daar nu wel spanning op. Dat vraagt om aanpassingen in het verwachtingsmanagement.'

Is er in Tiel sprake van polarisatie tussen voor- en tegenstanders van de strengere maatregelen?

'In eerste instantie waren er heftige reacties van jongeren. Wij doen jongerenwerk in vier gemeenten die in dezelfde veiligheidsregio liggen, maar die de noodverordening verschillend interpreteren en verschillend handhaven. Ook onder agenten en boa's zagen we verschillen. Dat leidt tot onbegrip bij jongeren en onze jongerenwerkers worden daarop aangesproken. Meerdere keren heb ik dit signaal afgegeven bij de gemeentelijke crisisteams. Het heeft flink tijd gekost om daar samen uit te komen. In de zomer zagen we ook dat jongeren kat-en-muis spelletjes speelden met de politie en met boa's. Streken uithalen en snel wegrennen vóór ze konden worden gepakt. Momenteel is het weer rustig.'

Wat heeft jou de afgelopen tijd persoonlijk geraakt?

'Onze organisatie is relatief klein, iedereen kent elkaar. De vader van een van onze medewerkers kreeg in de eerste golf corona, kwam in het ziekenhuis terecht, op IC en is uiteindelijk overleden. Dat had een flinke impact op ons allemaal. In het zuiden sloeg corona eerder toe dan in het noorden en het overlijden van die vader maakte dat heel concreet. Sindsdien is het meerdere keren gebeurd dat medewerkers dachten heb ik het of heb ik het niet en zich dan lieten testen. Het is een gesprek bij de koffieautomaat en online. Een van onze medewerkers is nu al een maand uit de running.'

Uitdelen van dadels tijdens Ramadan in West Betuwe

Wat is het belangrijkste knelpunt in deze tijd?

'De gemeenten zijn meer op afstand komen te staan en de onderlinge samenhang binnen het ambtelijk apparaat staat nu onder druk, omdat alle ambtenaren thuis werken. Veel netwerkpartijen vallen op hun corebusiness terug, er vallen gaten in de netwerksamenwerking. Die was de afgelopen jaren juist goed in ontwikkeling, maar momenteel zie ik daar geen voortgang in. Ik heb begrepen dat dit probleem in grotere gemeenten minder speelt dan in kleinere gemeenten waar de ambtelijke capaciteit

beperkt is. Ik ben niet de enige die dit signaleert.'

Gaat dat ten koste van jullie samenwerking met de gemeente en met ketenpartners?

'Er gaat gelukkig ook nog steeds veel goed. Samen met ketenpartners ontwikkelen we een platform voor zzp'ers met schulden en armoedeproblematiek. Zij helpen elkaar, schuiven klussen naar elkaar door. Goed nieuws is dat de gemeente Tiel – die zelf een flinke bezuinigingsslag moet maken – daar dwars doorheen heeft besloten om extra te investeren in preventie en in het versterken van de samenredzaamheid van inwoners. Dat beschouw ik als een heel groot compliment. Een teken dat de gemeente gelooft in de waarde van ons werk.'

Kees Neefjes Verdiwel, 27 november 2020